

Nr 147

Av herr **Gustafsson** i Uddevalla **m. fl.**, om inrättande vid Göteborgs universitet av en personlig forskartjänst för prosektor *Sven Olof Brattgård*.

(Lika lydande med motion nr 100 i Första kammaren)

I årets statsverksproposition meddelar statsrådet och chefen för socialdepartementet att förslag kommer att föreläggas 1968 års vårriksdag med anledning av de betänkanden, som avgivits av handikapputredningen. Då utredningen i sina förslag utgår ifrån att den grundläggande forskningen inom handikappområdet skall täckas via de ordinarie forskningsvägarna, finner vi det angeläget att man tillser att detta forskningsområde får det stöd, som under sådana omständigheter måste bli nödvändigt.

1965 års handikapputredning har i betänkandet »Kommunerna och den sociala omvårdnaden» (SOU 1967: 53) och »Bättre hjälpmedel åt handikappade» (SOU 1967: 60) visat på avsevärda brister när det gäller insatser från samhällets sida för handikappade och äldre. Utredningen föreslår också flera åtgärder som, om de förverkligas, väsentligt kan förbättra situationen.

I betänkandet »Bättre hjälpmedel åt handikappade» har handikapputredningen framhållit, att forskningsverksamheten när det gäller handikappområdet i fortsättningen liksom tidigare främst bör åvila de organ, som ordinarie svarar för forskning. Även finansieringen av denna forskning bör enligt utredningen ske efter samma principer, som gäller för annan forskning.

Den av samhället garanterade forskningsverksamheten i vårt land äger framför allt rum vid universiteten och högskolorna och utförs av till dessa forskningscentra knutna medarbetare. Verksamheten finansieras genom ordinarie driftanslag till respektive institutioner och bidrag från forskningsråd och fonder. Tillkomsten av det föreslagna handikappinstitutet skulle inte ändra på detta förhållande, om handikapputredningens intentioner följs. Det är därför nödvändigt, att man tillgodoser det forskningsbehov som finns inom handikappområdet genom att knyta forskare inom fältet till forskningsinstitutioner vid universitet och högskolor.

Betydelsen av att det finns en på forskning grundad planering, när det gäller samhällets åtgärder för handikappade och äldre, kan inte överskattas. Genom ett målinriktat forskningsarbete skapas förutsättningarna för att de åtgärder inom det sociala, tekniska och medicinska fältet, som måste vidtagas, blir de riktiga och bäst kan avpassas efter de handikappades behov och samhällets resurser.

Handikapputredningen har i sina betänkanden påvisat de brister som finns när det gäller bostäder, transportmöjligheter och tekniska hjälpmedel för handikappade och åldringar. Med hänsyn till situationen för dessa kategorier, är det nödvändigt att man effektivt utnyttjar de resurser som finns inom landet. Detta gäller inte minst inom den kvalificerade forskningen inom området.

Handikapputredningen redovisar en undersökning över den nu pågående forskningsverksamheten inom handikappområdet i första hand vid vissa statliga och kommunala institutioner. Av denna redovisning framgår, att forskningsverksamheten är koncentrerad kring vissa forskargrupper i Uppsala, Stockholm och Göteborg.

När det gäller forskningen kring allmänna handikappproblem och de rörelsehindrades situation intar verksamheterna i Göteborg en dominerande plats. Denna forskning karakteriseras av en samordning av forskningsresurser inom såväl medicinska som tekniska och samhällsvetenskapliga discipliner. Genom denna samordning möjliggörs utnyttjandet av såväl de personella som materiella resurserna vid de olika institutionerna.

I den forskningsverksamhet, som redovisas från Göteborg, intar den verksamhet, som prosektor Sven Olof Brattgård vid medicinska fakulteten vid Göteborgs universitet i flera avseenden initierat och varit med om att bygga upp, en framträdande plats. Förutom tidigare väsentliga engagemang inom handikappverksamhet har sålunda en avdelning för handikappforskning kunnat starta, sedan de medicinska och tekniska forskningsråden genom anslag gjort det möjligt för Brattgård att under en treårsperiod helt ägna sig åt verksamhet inom handikappområdet. Göteborgs universitet har beviljat Brattgård tjänstledighet från hans prosektorstjänst i histologi under samma tidsperiod för att han skall kunna fullgöra sina forskningsuppgifter och de utredningsuppdrag han har inom handikappområdet. I universitetets petita för 1968/69 finns också en framställning om en personlig tjänst i handikappforskning för Brattgård. Denna tjänst har av fakulteten erhållit hög prioritet. Den har sålunda bland alla äskade tjänster erhållit placering på 4:e plats.

Sven Olof Brattgård, som är född den 8 nov. 1921, avlade medicine licentiatexamen 1947 och disputerade för medicine doktorsgrad 1952 med 2 1/2 betyg på avhandlingen och 3 betyg på försvaret. 1948 knöts han till Göteborgs universitets medicinska fakultet som t. f. prosektor i histologi, en tjänst som han innehaft som ordinarie sedan 1953.

Sedan starten 1951 med planeringen av Bräcke Östergård — Västra Sveriges regioninstitution för rörelsehindrade barn — har Brattgård varit den främsta drivkraften där. Han har varit ordförande i arbetsutskottet för planeringen och uppbyggnaden och är sedan 1960 ordförande i institutionens styrelse. I samband med Treklöverstiftelsens tillkomst 1960 blev Brattgård medicinsk ledamot och sakkunnig i direktionen för denna rehabiliteringsinstitution för ungdom med rörelsehinder. 1957 var han en av initiativtagarna till bildandet av Folke Bernadotte-stiftelsen för barn med cerebral pares och är ledamot av dess styrelse. Till stor del genom

Brattgårds initiativ bildades 1961 i Göteborg »Läkargruppen för bostads- och samhällsplanering för rörelsehindrade» — för vilken arbetsgrupp han också är ordförande. 1964 bildades på Brattgårds initiativ »Stiftelsen Fokus — bostäder och arbete åt handikappade» med syfte att ge svårt rörelsehindrade bostäder med service och arbetsmöjligheter. Alltsedan stiftelsens start är Brattgård dess ordförande.

1964 hade Brattgård expertuppdrag för centrala rehabiliteringsberedningen för frågor rörande barnrehabilitering. Under åren 1964—1966 har han samarbetat med statens institut för byggnadsforskning i en utredning om bostadsplanering för rörelsehindrade. 1965—1966 var Brattgård utredningsman inom skolöverstyrelsen rörande integrering av de rörelsehindrade barnens undervisning i grundskolan, den s. k. skolöverstyrelsens RH-grupp. Sedan hösten 1965 är Brattgård medicinsk expert i den av socialministern tillsatta handikapputredningen.

Brattgårds vetenskapliga produktion och forskningsmeriter har bedömts av sakkunniga dels i samband med hans ansökan till prosektorstjänsten 1952 och dels vid en framställning till statens medicinska forskningsråd om en personlig tjänst för honom 1966. Denna sistnämnda bedömning har också legat till grund för universitetets äskande 1967 om en personlig tjänst inom handikappforskning för Brattgård.

Av sakkunnigbedömningarna framgår att Brattgård som forskare har en hög vetenskaplig meritering. Han har visat sig vara en självständig och initiativrik forskare med förmåga till konkretisering av frågeställningarna och systematik i lösandet av de uppställda forskningsuppgifterna.

De praktiskt socialmedicinskt inriktade arbetena som Brattgård framlagt, har främst tagit sikte på barn- och ungdomshabiliteringens problem och på de rörelsehindrades situation. Som olika led inom dessa arbetsområden har Brattgård tagit en serie beaktansvärda initiativ. Han har sålunda startat eller engagerat olika forskningsgrupper att bearbeta de olika frågeställningarna. I detta arbete har han själv intagit en ledande plats. Hans stora sakkunskap, omdöme och energi har medverkat till att man fått fram vetenskapligt väl grundade analyser för att kunna förverkliga realistiska åtgärder.

Brattgård behärskar bättre än många andra i vårt land de rörelsehindrades sociala problematik med hänsyn till den anpassning från samhällets sida, som erfordras för att på ett realistiskt sätt underlätta de svårt handikappades livsföring. Detta arbete är emellertid synnerligen expansivt, och det är uppenbart att Brattgård inte har möjlighet att ägna sig åt detsamma annat än som heltidsuppgift. Det skulle därför vara en stor vinst för handikappforskningen i vårt land, om en person med Brattgårds vetenskapliga kvalifikationer, administrativa och organisatoriska talang, varma engagemang och icke minst personliga stora erfarenhet fick till uppgift att helt engagera sig i det svåra arbetet att stimulera till och förverkliga forskningsuppgifterna. Det gäller också att medverka till sammanförandet av de olika delar, som ingår i en fungerande handikappvård.

Brattgård har sedan flera år varit den drivande kraften inom Läkargruppen

för bostads- och samhällsplanering för rörelsehindrade i Göteborg, i vilken grupp ingår ledande representanter för rehabilitering och habilitering, intern medicin, neurologi, kirurgi, audiologi, ortopedi, pediatrik, geriatrik, klinisk fysiologi och socialmedicin. Genom tillkomsten av institutionen för medicinsk rehabilitering vid universitetet i Göteborg och den till denna institution knutna professuren i rehabilitering har Göteborg också särskilda förutsättningar för en intensiv forskningsverksamhet inom handikappområdet. Samarbetet mellan de medicinska specialisterna och institutionerna vid Chalmers tekniska högskola och universitetets samhällsvetenskapliga institutioner ger också ökade förutsättningar för ett effektivt forskningsarbete.

Brattgårds möjligheter att även i framtiden kunna ägna sig åt sin forsknings- och utvecklingsverksamhet inom handikappområdet sammanhänger med hans möjlighet att få övergå från den prosektur han för närvarande har till en forsknings-tjänst inom ämnesområdet. En sådan tjänst inom handikappforskningen kan med fördel knytas till institutionen för medicinsk rehabilitering vid universitetet i Göteborg.

Den grupp inom befolkningen, som i väsentliga avseenden ej kunnat komma i åtnjutande av den generella standardlyftningen, har varit gruppen av handikappade personer.

Det är därför utomordentligt angeläget, att vi i detta land slår vakt om de personer, som genom sin skicklighet bevisligen redan utfört ett utomordentligt gagnarikt arbete inom handikappsektorn, och underlättar möjligheterna till forskning inom detta stora och svåra område. Vi saknar här i landet i hög grad tillräckligt antal personer med kvalificerad forskningsutbildning inom detta område.

Då Brattgård i eminent grad är en sådan person, vill vi därför föreslå att riksdagen måtte besluta,

att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att en personlig forskartjänst (laboratur), knuten till institutionen för medicinsk rehabilitering vid Göteborgs universitet, måtte inrättas för prosektor Sven Olof Brattgård.

Stockholm i januari 1968

Gunnar Gustafsson (s)
i Uddevalla

Gösta Josefsson (s)
i Halmstad

Ove Nordstrandh (h)

Sven Gustafson (fp)
i Göteborg

Johannes Antonsson (cp)

Lennart Mattsson (cp)

Hilding Johansson (s)